

Sprekers schrijven...

www.gezondverstandavonden.nl

Sprekers en spreeksters tijdens de Gezond Verstand Avonden zullen datgene wat hen bezig houdt hier met je delen.

Vandaag schrijft Eugenie van Ruitenbeek. Eugenie verzorgt, samen met Jan Nouwen, voor de GVA een lezing met als titel: 'Een andere manier van opvoeden'.

Thuisonderwijs en Sociaal Isolement

Eugenie van Ruitenbeek - Spreekster voor de Gezond Verstand Avonden

Een veel gehoord vooroordeel is dat thuisonderwezen kinderen in een sociaal isolement zouden zitten. Volgens Wiki: Sociaal Isolement is een situatie waarin een persoon of een kleine groep personen afgezonderd leeft van anderen. Het isolement kan zowel van de persoon zelf uitgegaan zijn als door de omgeving zijn opgelegd. Bij thuisonderwijs zou het sociaal isolement van kinderen door de ouders zijn opgelegd.

Sociaal isolement is funest

Ik geef mijn kinderen thuisonderwijs. Dat sociaal isolement voor een kind funest is, onderschrijf ik volledig. Wij mensen hebben voeding nodig op alle terreinen van mens-zijn. Sociaal isolement is vergelijkbaar met een tekort aan voedingsmiddelen en water. Zo belangrijk is het.

Het kunnen onderhouden van sociale contacten is dus van fundamenteel belang voor een opgroeiend kind. Die sociale contacten moeten tot stand kunnen

komen vanuit het initiatief van het kind maar het moet ook aangeboden worden. Zelfstandig of met hulp moet het kind in contact kunnen komen met anderen.

In contact met alle leeftijden

In de schoolwereld heeft men het over het algemeen over het in contact kunnen komen met leeftijdsgenoten. Ik vind dit een te enge omschrijving. Ik pleit ervoor dat een opgroeiend kind in elke leeftijdsfase contact kan hebben met mensen van alle leeftijdsfasen. Door bijvoorbeeld veel met oudere mensen samen te zijn leert een kind respect hebben voor de ouderdom en leert het dat liefdevolle zorg geven vervulling brengt. De levenservaring die oude mensen hebben is fenomenaal en een rijke inspiratiebron voor kinderen.

Zij krijgen een gevoel waar ze vandaan komen. Ze luisteren met veel plezier naar de geschiedenis van oude mensen die verhalen over werelden die het kind niet kent en ook niet zal kennen omdat het voorbij is. Een besef van geschiedenis en de vergankelijkheid worden zo overgebracht. Ook het omgaan met pubers en adolescenten werpt vruchten af omdat kinderen uitgedaagd worden speels hun grenzen te verleggen en zodoende dingen te leren die ze zonder die oudere kinderen niet zouden zijn tegengekomen. Er staan bij ons bijvoorbeeld pubers in de kamer hun dans in te studeren en dan doet de kleine mee. Ze leren dat iedere leeftijd waarde heeft en de moeite waard is om geleefd te worden. Ze leren ook dat iedere leeftijd andere verantwoordelijkheden en vrijheden met zich meebrengt. Dit alles mag in de opvoeding en de opleiding van een kind niet ontbreken.

Het contact met de buurt is eveneens van groot belang. Om die reden zijn we als thuisonderwijsgezin een moestuinproject in samenwerking met de gemeente aan het opstarten waar kinderen en ouders uit de gemeente aan deel kunnen nemen. Op die manier doen we meteen iets aan het probleem 'hangjongeren' hier; schoolkinderen die na school niets anders weten te doen dan in groepjes in het winkelcentrum te hangen, mensen lastig vallend omdat ze zich niet gelukkig voelen.

Kwaliteit van het contact

Daarnaast stel ik als thuisonderwijzer eisen aan de kwaliteit van het contact. Als ik in de supermarkt sta en iemand begint tegen me te keffen omdat ik verkeerd in de rij sta... dat zou je ook contact kunnen noemen maar echt bevredigend is het niet. Op dat soort contact zit geen mens te wachten. Het contact moet wezenlijk zijn. Van hart tot hart; liefdevol. Het contact moet open zijn, met mogelijkheden tot verdieping en groei. Het contact moet positief zijn, levendig, vrolijk, bijdragen aan een ieders levensgeluk en vorming. Het kind moet zich continu welkom en geliefd voelen. En het contact moet uitdagen tot grenzen verleggen, leren, de nieuwsgierigheid van het kind voeden, vreugde en vervulling geven.

Het contact mag niet oppervlakkig, leeg, inhoudsloos, respectloos, negatief, gewelddadig zijn. In een dergelijk contact groeit een kind scheef, wordt ongelukkig en wie wil dat? Dat is niet in het belang van het kind. En *als* het kind in aanraking komt met een dergelijk contact dan is het noodzakelijk dat het kind geholpen en ondersteund wordt om te leren met een dergelijk afbrekend contact om te gaan, dat het zich staande weet te houden. Dat het zijn eigenheid niet verliest onder invloed van een negatieve omgeving.

Pesten

Het is een algemeen aanvaard feit dat een van de meest voorkomende oorzaken van isolement van kinderen het **pesten** is. Een gepest kind zal zich isoleren zodat het niet gepest wordt. Dat isoleren kan fysiek zijn doordat kind zich terug trekt op zijn kamer en geen contacten meer aan gaat. Het isolement kan ook verscholen zijn. Een kind dat doet alsof het overall aan meedoet maar zich innerlijk heeft teruggetrokken en wezenlijk, open contact met anderen niet meer aangaat. De angst voor afwijzing kan uitgroeien tot grote, stille vormen, en vaak reageert de omgeving daar niet adequaat op omdat men het pesten, noch op school, noch op straat fundamenteel een halt weet toe te roepen. Het kan tot zelfmoord¹ leiden. Omdat het dagelijks gepest worden op school onleefbaar is. Gepest worden² op school is een nachtmerrie. En dan heb ik het nog niet eens over het cyberpesten³ dat een algemeen fenomeen is geworden onder schoolkinderen. Ik vind het tragisch dat dit gebeurt en nog tragischer dat volwassenen dit niet weten te stoppen.

Het is een feit dat dit soort drama's onder thuisonderwezen kinderen niet plaats vindt. Wij geven nu zo'n tien jaar thuisonderwijs en hebben vele uitjes als museumbezoeken, kampeerweekenden, kampeervakanties, lesmiddagen meegemaakt. Deze teneur is er niet. Thuisonderwijskinderen gaan ontspannen en open met elkaar om. Het vinden van de peergroup tijdens events gaat moeiteloos en speels. De tijd en energie wordt gestoken in spelen, ontdekken en leren. Er is eenvoudig geen tijd om te pesten. Natuurlijk komen er botsingen voor maar dat is zeldzaam.

Een interessante vraag voor een wetenschapper die zich met leren en sociaal emotionele ontwikkeling bezig houdt: 'Hoe kan dit?'

Vriendschap

Je kunt je in een gebouw bevinden met 1.000 kinderen maar je toch eenzaam weten. Dit is, getuige de gesprekken die ik voer met kinderen, bepaald geen uitzondering. Omringd zijn door kinderen staat niet gelijk aan jezelf sociaal emotioneel volwaardig ontwikkelen. Daarvoor is ook vriendschap nodig.

Hoeveel vrienden heeft een kind nodig om niet geïsoleerd te zijn. Hoe vaak moet een kind met zijn vriendje of vriendinnetje zijn om niet geïsoleerd te zijn? Weet u het antwoord? Is er één antwoord? Ik denk het niet. Ik heb schoolgang gehad en had veel oppervlakkige vriendschappen op het schoolplein en in de klas. Ik had één hartsvriendin. Is dat isolement? Ik heb het zo niet ervaren. Mijn kinderen hebben vaste, hechte vriendschappen met een aantal kinderen met wie zij vrijwel dagelijks omgaan. Als er iets met een van die kinderen is, is er zorg. 'Wat is er? Ben je niet gelukkig? Kunnen we helpen?' Daarnaast hebben zij een grote groep schoolkinderen met wie zij regelmatig spelen, op straat en in de speeltuin. Kinderen in verschillende leeftijden. De kleintjes spelen net zo enthousiast mee als de groten en er is vanuit de groten zorg voor de kleintjes. En zo hoort dat. Dan zijn er de kinderen die zij wekelijks ontmoeten op hun clubjes zoals scouting, ping pong, streetdance etc. We hebben regelmatig het huis bomvol zitten met kinderen. Er wordt regelmatig gelogeerd. De sociale media zorgt eveneens voor een toevoer aan nieuwe contacten.

Zegt u mij, vindt u dat hier sprake is van isolement? Ik vind van niet. En wij zijn een gewoon thuisonderwijsgezin. Niets bijzonders.

Mijn kinderen hebben een enorme levenslust en een hoog voltage aan energie. Daarom willen we onze manier van leven uitbreiden naar de Freeskool zodat veel meer kinderen gebruik kunnen maken van de rijkdom die ons ten deel is gevallen, o.a. op sociaal emotioneel vlak. Kinderen verdienen een rijke omgeving waar ze veel ervaring op kunnen doen, kunnen genieten, leren, spelen en zich ontwikkelen tot evenwichtige, liefdevolle volwassenen die het fijn vinden bij te dragen aan elkaars leven.

Lees hier⁴ meer over onze plannen voor de Freeskool.

Eugenie van Ruitenbeek
Spreekster voor de Gezond Verstand Avonden

Verwijzingen:

¹ <http://plazilla.com/1-waarom-moest-deze-14-jarige-homosexuele-jongen-zelfmoord-plegen>

² <http://www.actueelnieuwsnederland.nl/artikel/10005254/pesten-veroorzaakt-onzekerheid-en-zelfmoord.html>

³ <http://eilbracht.wordpress.com/>

⁴ <http://www.freeskoolnederland.nl/>